

KOSZTY POSTĘPOWANIA

AKTY PRAWNE REGULUJĄCE KOSZTY POSTĘPOWANIA W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

- KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

TYTUŁ V. KOSZTY PROCESU

DZIAŁ I. ZWROT KOSZTÓW PROCESU

- Art. 98 – 110 KPC

AKTY PRAWNE REGULUJĄCE KOSZTY POSTĘPOWANIA W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

- USTAWA O KOSZTACH SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH

TYTUŁ I. PRZEPISY OGÓLNE

- ☐ Art. 1- 9 UKSC

TYTUŁ II. OPŁATY

- ☐ Art. 10- 82 UKSC

TYTUŁ III. WYDATKI

- ☐ Art. 83- 93 UKSC

TYTUŁ IV. ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

- ☐ Art. 94- 118 UKSC

TYTUŁ V. WYKONANIE ORZECZEŃ W ZAKRESIE NALEŻNOŚCI SĄDOWYCH

TYTUŁ VI. ZMIANY W PRZEPISACH OBOWIĄZUJĄCYCH

TYTUŁ VII. PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

KOSZTY POSTĘPOWANIA

- ❑ KOSZTY DO KTÓRYCH PONIESIENIA ZOBOWIĄZANA JEST STRONA/UCZESTNIK POSTĘPOWANIA

- KOSZTY POSTĘPOWANIA		
KOSZTY SĄDOWE	KOSZTY DZIAŁANIA PEŁNOMOCNIKA	KOSZTY DZIAŁANIA UCZESTNIKA
- Ponosi je uczestnik na rzecz sądu - Koszty wynikające z toczącego się postępowania cywilnego	- Wynagrodzenie pełnomocnika - Poniesione przez pełnomocnika wydatki	- Koszty poniesione przez uczestnika, wynikające z osobistego stawiennictwa

KOSZTY DZIAŁANIA PEŁNOMOCNIKA

NIEPROFESJONALNY PEŁNOMOCNIK

Art. 98 KPC

§ 2. Do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią **koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie**. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego.

PROFESJONALNY PEŁNOMOCNIK

Art. 98 KPC

§ 3. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się **wynagrodzenie**, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, **koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony**.

Art. 99 KPC

Stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty **w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata**.

KOSZTY DZIAŁANIA UCZESTNIKA

Art. 98 KPC

§ 2. Do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią **koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie**. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego.

§ 3. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się **wynagrodzenie**, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, **koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony**.

KOSZTY SĄDOWE

OPŁATY

WYDATKI

Art. 2 UKSC

1. Koszty sądowe obejmują opłaty i wydatki.

2. Do uiszczenia kosztów sądowych obowiązana jest strona, która wnosi do sądu pismo podlegające opłacie lub powodujące wydatki, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 3 UKSC

1. **Opłacie podlega pismo**, jeżeli przepis ustawy przewiduje jej pobranie.

2. Opłacie podlegają w szczególności następujące pisma:

(...)

Art. 5 UKSC

1. Wydatki obejmują w szczególności:
(...)

Art. 7 UKSC

1. **Stroną** w rozumieniu ustawy jest każdy uczestnik postępowania sądowego, w tym także świadek, biegły i tłumacz, a kosztami procesu są również koszty innych rodzajów postępowania.

2. Przez **pismo** wnoszone do sądu rozumie się również składany ustnie do protokołu pozew, wniosek wszczynający innego rodzaju postępowanie lub inny wniosek, jeżeli podlega opłacie.

OPŁATY

❑ MOMENT UISZCZENIA OPŁATY:

Art. 10 UKSC

Opłatę należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie

❑ SPOSÓB UISZCZENIA OPŁATY

Art. 4 UKSC

1. Pismo wnoszone **przez kilka osób** podlega **jednej opłacie**. Jeżeli jednak przedmiotem sprawy są roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju i oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej (współuczestnictwo formalne), **każdy współuczestnik uiszcza opłatę oddzielnie**, stosownie do swojego roszczenia lub zobowiązania.

2. Opłatę od wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej pobiera się od osoby, która wystąpiła z takim wnioskiem, także wówczas, gdy na jego podstawie mają być ujawnione prawa osób, które nie są wnioskodawcami.

❑ RODZAJE OPŁAT

Art. 11 UKSC

Opłata jest stała, stosunkowa albo podstawowa

OPŁATA		
STAŁA	STOSUNKOWA	PODSTAWOWA
Art. 12 UKSC <i>Opłatę stałą pobiera się w sprawach</i> - o prawa niemajątkowe oraz - we wskazanych w ustawie niektórych sprawach o prawa majątkowe, <i><u>w wysokości jednakowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia.</u></i> <i>Opłata stała nie może być niższa niż 30 złotych i wyższa niż 10 000 złotych</i>		Art. 14 UKSC 1. <i>Opłatę podstawową pobiera się w sprawach,</i> - <i>w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej.</i> 3. <i>Opłata podstawowa wynosi 30 złotych i stanowi minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie, chyba że ustawa stanowi inaczej.</i>

■ OPŁATA STOSUNKOWA:

Art. 13 UKSC

1. W sprawach o prawa majątkowe pobiera się od pisma opłatę stałą ustaloną według wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej:

- 1) do 500 złotych – w kwocie 30 złotych;*
- 2) ponad 500 złotych do 1500 złotych – w kwocie 100 złotych;*
- 3) ponad 1500 złotych do 4000 złotych – w kwocie 200 złotych;*
- 4) ponad 4000 złotych do 7500 złotych – w kwocie 400 złotych;*
- 5) ponad 7500 złotych do 10 000 złotych – w kwocie 500 złotych;*
- 6) ponad 10 000 złotych do 15 000 złotych – w kwocie 750 złotych;*
- 7) ponad 15 000 złotych do 20 000 złotych – w kwocie 1000 złotych.*

2. W sprawach o prawa majątkowe przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia ponad 20 000 złotych pobiera się od pisma opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej wartości, nie więcej jednak niż 200 000 złotych.

OPŁATA	
TYMCZASOWA	OSTATECZNA
Art. 15 UKSC 1. Od pisma wniesionego w sprawie - o prawa majątkowe, w której wartości przedmiotu sprawy nie da się ustalić w chwili jej wszczęcia, przewodniczący określa opłatę tymczasową.	Art. 15 UKSC 3. W orzeczeniu kończącym postępowanie w pierwszej instancji sąd określa wysokość opłaty ostatecznej, która jest: - bądź opłatą stosunkową, obliczoną od wartości przedmiotu sporu ustalonej w toku postępowania, - bądź opłatą określoną przez sąd, jeżeli wartości tej nie udało się ustalić.
2. Opłatę tymczasową określa się w granicach od 30 złotych do 2000 złotych, a w sprawach dochodzonych w postępowaniu grupowym od 300 złotych do 20 000 złotych.	W tym wypadku opłatę ostateczną sąd określa w kwocie nie wyższej niż 5000 złotych, mając na względzie społeczną doniosłość rozstrzygnięcia i stopień zawiłości sprawy.
Art. 16 UKSC 1. Jeżeli opłata ostateczna jest wyższa od opłaty tymczasowej, sąd orzeka o obowiązku uiszczenia różnicy, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu.	

❑ OPŁATA W CZĘŚCIACH UŁAMKOWYCH

½ OPŁATY	¼ OPŁATY	1/5 OPŁATY	¾ OPŁATY
Art. 19 UKSC 1. Połowę opłaty pobiera się od - sprzeciwu od wyroku zaocznego, - od wniosku o uchylenie europejskiego nakazu zapłaty	Art. 19 UKSC 2. Czwartą część opłaty pobiera się od pozwu: 1) spełniającego przesłanki do rozpoznania w postępowaniu nakazowym; 2) w elektronicznym postępowaniu upominawczym, z tym że w przypadku, o którym mowa w art. 50537 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, uiszczoną opłatę od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym zalicza się na poczet opłaty od nowo wniesionego pozwu.	Art. 19 UKSC 3. Piątą część opłaty pobiera się od: 1) interwencji ubocznej; 2) zażalenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej 3) Wniosku o zawezwanie do próby ugodowej	Art. 19 UKSC 4. Trzy czwarte części opłaty pobiera się od - pozwanego w razie wniesienia zarzutów - od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym

❑ ZWROT OPŁATY

Art. 79 UKSC

1. Sąd z urzędu zwraca stronie:

- 1) całą uiszczoną opłatę od: (...)
- 2) trzy czwarte uiszczonej opłaty od: (...)
- 3) połowę uiszczonej opłaty od: (...)

2. Poza wypadkami przewidzianymi w ust. 1 sąd z urzędu zwraca stronie całą uiszczoną opłatę od pozwu o rozwód lub separację albo wniosku o separację w razie cofnięcia pozwu lub wniosku na skutek pojednania się stron w pierwszej instancji. W razie pojednania się stron przed zakończeniem postępowania apelacyjnego, zwraca się połowę uiszczonej opłaty od apelacji.

Art. 80 UKSC

1. Sąd z urzędu zwraca stronie różnicę między opłatą pobraną od strony a opłatą należną.
2. Opłatę zwraca sąd, który ją pobrał, a w przypadku gdy opłatę pobierał notariusz - sąd, który rozpoznawał wniosek.

+ Art. 81 UKSC

+ Art. 82 UKSC

WYDATKI

❑ ZASADA OGÓLNA

Art. 83 UKSC

1. Jeżeli przepisy ustawy przewidują obowiązek działania i dokonywania **czynności połączonej z wydatkami z urzędu**, sąd zarządzi wykonanie tej czynności, a kwotę potrzebną na ich pokrycie wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Dotyczy to także dopuszczenia i przeprowadzenia przez sąd z urzędu dowodu niewskazanego przez stronę.
2. W orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113.

❑ ZWROT WYDATKÓW

Art. 84 UKSC

1. Sąd z urzędu zwraca stronie wszelkie należności z tytułu wydatków, stanowiące różnicę między kosztami pobranymi od strony a kosztami należnymi.

+ Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym

ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

„RODZAJE” ZWOLNIENIA		
ZWOLNIENIE SKARBU PAŃSTWA	ZWOLNIENIE PRZEDMIOTOWE - OD CZEGO jest zwolnienie?	ZWOLNIENIE PODMIOTOWE - KTO jest zwolniony?
<i>Art. 94 UKSC Skarb Państwa nie ma obowiązku uiszczania opłat.</i>	<i>Art. 95 UKSC 1. Nie pobiera się opłat <u>od wniosku</u>: (...)</i>	<i>Art. 96 UKSC 1. Nie mają obowiązku uiszczenia kosztów sądowych: (...)</i>
		<i>Art. 100 UKSC 1. Strona w całości zwolniona od kosztów sądowych <u>z mocy ustawy</u> nie uiszcza opłat sądowych i nie ponosi wydatków, które obciążają tymczasowo Skarb Państwa.</i>

❑ WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

➤ KTO MOŻE ZŁOŻYĆ WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH?

Art. 102 UKSC

*1. Zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny **bądź też ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek.***

Art. 103 UKSC

1. Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

2. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie swoich wkładów lub udzielenie spółce pożyczki.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do spółki handlowej, której jedynym wspólnikiem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa.

❑ FORMA WNIOSKU O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

Art. 105 UKSC

1. Wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy. W razie złożenia wniosku ustnie do protokołu, oświadczenie, o którym mowa w art. 102 ust. 2, może być złożone także do protokołu.

2. Osoba fizyczna, która nie ma miejsca zamieszkania w siedzibie tego sądu, może złożyć wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych w sądzie rejonowym właściwym ze względu na miejsce swego zamieszkania. Sąd przesyła niezwłocznie ten wniosek właściwemu sądowi.

Art. 102 UKSC

*2. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone **oświadczenie** obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów.*

ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

WNIOSEK

Lublin, dnia 22.01.2019r.

Jan Kowalski

Ul. Sądowa 5/6

20-819 Lublin

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie

I Wydział Cywilny

WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

Oświadczam, że w związku ze złożonym przeze mnie pozwem z dnia 10.12.2018r. w sprawie o zapłatę, oświadczam, że nie jestem w stanie ponieść kosztów postępowania bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Załączam oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania

UZASADNIENIE

Podpis

Załączniki:

1) oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania

OŚWIADCZENIE

OŚWIADCZENIE O STANIE RODZINNYM, MAJĄTKU, DOCHODACH I ŹRÓDŁACH UTRZYMANIA

POUCZENIE

1) Druk należy wypełnić czytelnie, dokonując wpisów bez skreśleń i poprawek.

2) Każdą rubrykę niezacieniowaną należy wypełnić przez wpisanie odpowiedniej treści.

3) Jeżeli oświadczenie nie będzie zawierało wszystkich wymaganych danych, wnioskodawca zostanie zobowiązany do poprawienia lub uzupełnienia oświadczenia w terminie tygodniowym od dnia otrzymania wezwania. Po bezskutecznym upływie terminu przewodniczący zwraca wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego lub wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

4) Jeżeli nie jest możliwe wpisanie wszystkich danych w druku, należy umieścić te dane na dodatkowej karcie formatu A4, ze wskazaniem uzupełnianej rubryki. Pod dodaną treścią należy złożyć podpis.

5) Dane w oświadczeniu należy wpisać według stanu istniejącego w dniu jego sporządzenia.

6) Sąd może zarządzić stosowne dochodzenie, jeżeli na podstawie okoliczności sprawy lub oświadczeń strony przeciwnej powziął wątpliwości co do rzeczywistego stanu majątkowego strony domagającej się zwolnienia od kosztów sądowych lub z niego korzystającej (art.109 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, z późn. zm.)).

7) Stronę, która uzyskała zwolnienie od kosztów sądowych na skutek świadomego podania nieprawdziwych okoliczności, sąd, cofając zwolnienie, skazuje na grzywnę w wysokości do 1000 złotych. Niezależnie od obowiązku uiszczenia grzywny strona powinna uiścić wszystkie przepisane opłaty i pokryć obciążające ją wydatki. Osobę, która ponownie zgłosiła wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, świadomie podając nieprawdziwe okoliczności o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, sąd, odrzucając wniosek, skazuje na grzywnę w wysokości do 2000 złotych (art. 111 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, z późn. zm.)).

1. Sąd, do którego jest składane oświadczenie

(nazwa i siedziba sądu, ewentualnie również właściwy wydział)

2. Sygnatura sprawy (wpisuje się, gdy oświadczenie jest składane po złożeniu pozwu lub wniosku)

❑ POSTĘPOWANIE W SPRAWIE WNIOSKU O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

Art. 105 UKSC

- ZŁOŻENIE WNIOSKU O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

Art. 109 UKSC

Art. 107 UKSC

- SĄD: PRZEPROWADZA DOCHODZENIE (przed uwzględnieniem wniosku)
- SĄD: A. UWZGLĘDNIENIE WNIOSKU B. ODDALENIE WNIOSKU
- SĄD: PRZEPROWADZA DOCHODZENIE (po uwzględnieniu wniosku)

Art. 110 UKSC

Art. 111 UKSC

- SĄD: COFNIĘCIE ZWOLNIENIA PRZEZ SĄD
- SĄD: NAŁOŻENIE GRZYWNY NA STRONĘ

Art. 111 UKSC

- DORECZENIE POSTANOWIENIA O ODMOWIE ZWOLNIENIA/COFNIĘCIU ZWOLNIENIA

ZWROT KOSZTÓW POSTĘPOWANIA

ROZSTRZYGNIĘCIE KTO/ W JAKI SPOSÓB / W JAKIM ZAKRESIE DOJDZIE DO ROZŁOŻENIA KOSZTÓW PONIESIONYCH
W TRAKCIE POSTĘPOWANIA MIĘDZY JEGO UCZESTNIKAMI

❑ PODSTAWOWA ZASADA DOTYCZĄCA ZWROTU KOSZTÓW PROCESU:

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WYNIK PROCESU

Art. 98 KPC

§ 1. Strona przegrywająca sprawę **obowiązana jest** zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie **KOSZTY NIEZBĘDNE DO CELOWEGO DOCHODZENIA PRAW I CELOWEJ OBRONY** (koszty procesu).

❑ NIEZBĘDNE KOSZTY PROCESU:

Art. 98 KPC

NIEZBĘDNE KOSZTY PROCESU	
GDY SPRAWA NIE BYŁA PROWADZONA PRZEZ PROFESJONALNEGO PEŁNOMOCNIKA	GDY SPRAWA BYŁA PROWADZONA PRZEZ PROFESJONALNEGO PEŁNOMOCNIKA
§ 2. Do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez: - stronę <u>osobiście</u> lub - przez pełnomocnika, który <u>nie jest</u> adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się: - poniesione przez nią koszty sądowe, - koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego.	§ 3. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez - adwokata (+ Art. 99 KPC) zalicza się: - wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, - koszty sądowe oraz - koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

❑ POZOSTAŁE ZASADY REGULUJĄCE SPOSÓB ZWROTU KOSZTÓW POSTĘPOWANIA

STOSUNKOWE ROZDZIELENIE

Art. 100 KPC

W razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Np.

Strona A ma zwrócić 50 tys. zł

Strona B ma zwrócić 75 tys. zł

Następuje stosunkowe rozdzielanie do wysokości 50 tys. zł

Strona B ma zwrócić stronie A 25 tys. zł

WZAJEMNE ZNIESIENIE

Art. 100 KPC

W razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Np.

Strona A ma zwrócić 50 tys. zł

Strona B ma zwrócić 50 tys. zł

Następuje wzajemne zniesienie 50 tys. zł

- **ZAWARCIE UGODY**

Art. 104 KPC

Koszty procesu, w którym zawarto ugodę, znosi się wzajemnie, jeżeli strony nie postanowiły inaczej.

- **POSTĘPOWANIE MEDIACYJNE**

Art. 104(1) KPC

Koszty mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd i zakończonej ugodą znosi się wzajemnie, jeżeli strony nie postanowiły inaczej

**ZASADA
SŁUSZNOŚCI**

Art. 102 KPC

W wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

ZASADA ZAWINIENIA

Art. 101 KPC

Zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu.

Art. 103 KPC

§ 1. Niezależnie od wyniku sprawy sąd może włożyć na stronę lub interwenienta obowiązek zwrotu kosztów, wywołanych ich niesumiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem.

§ 2. Przepis § 1 dotyczy zwłaszcza kosztów powstałych wskutek uchylenia się od wyjaśnień lub złożenia wyjaśnień niezgodnych z prawdą, zatajenia lub opóźnionego powołania dowodów, a także oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji.

§ 3. Jeżeli strona:

1) pomimo wezwania do osobistego stawiennictwa nie stawiała się w celu udziału w czynności sądu i nie usprawiedliwiła swego niestawiennictwa,

2) w toku postępowania bez usprawiedliwienia nie stawiała się na posiedzenie mediacyjne pomimo wcześniejszego wyrażenia zgody na mediację

- sąd może, niezależnie od wyniku sprawy, włożyć na tę stronę obowiązek zwrotu kosztów w części wyższej, niż nakazywałby to wynik sprawy, a nawet zwrotu kosztów w całości.

§ 4. O możliwości tej sąd poucza strony przy wezwaniu do osobistego stawiennictwa lub przy skierowaniu stron do mediacji.

❑ ROSZCZENIE O ZWROT KOSZTÓW – KIEDY ZGŁASZAĆ?

ZGŁOSZENIE ROSZCZENIA	
STRONA NIE POSIADA PROFESJONALNEGO PEŁNOMOCNIKA	STRONA POSIADA PROFESJONALNEGO PEŁNOMOCNIKA
Art. 109 KPC § 1. Roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeśli strona najpóźniej przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia nie złoży sądowi spisu kosztów albo nie zgłosi wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. <i>Jednakże o kosztach należnych stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego sąd orzeka z urzędu.</i>	
- Brak obowiązku zgłoszenia wniosku o przyznanie kosztów	- Obowiązek zgłoszenia wniosku

❑ MODYFIKACJE STRONY PODMIOTOWEJ A ZWROT KOSZTÓW PROCESU

WSPÓŁUCZESTNICY

Art. 105 KPC

§ 1. Współuczestnicy sporu zwracają koszty procesu w częściach równych. Sąd może jednak nakazać zwrot kosztów odpowiednio do udziału każdego ze współuczestników w sprawie, **jeżeli pod tym względem zachodzą znaczne różnice**.

§ 2. Na współuczestników sporu odpowiadających solidarnie co do istoty sprawy sąd włoży solidarny obowiązek zwrotu kosztów. Za koszty wynikłe z czynności procesowych, podjętych przez poszczególnych współuczestników wyłącznie we własnym interesie, inni współuczestnicy nie odpowiadają.

UDZIAŁ PROKURATORA

Art. 106 KPC

Udział prokuratora w sprawie nie uzasadnia zasądzenia zwrotu kosztów na rzecz Skarbu Państwa ani od Skarbu Państwa.

INWERWENIENT UBOCZNY

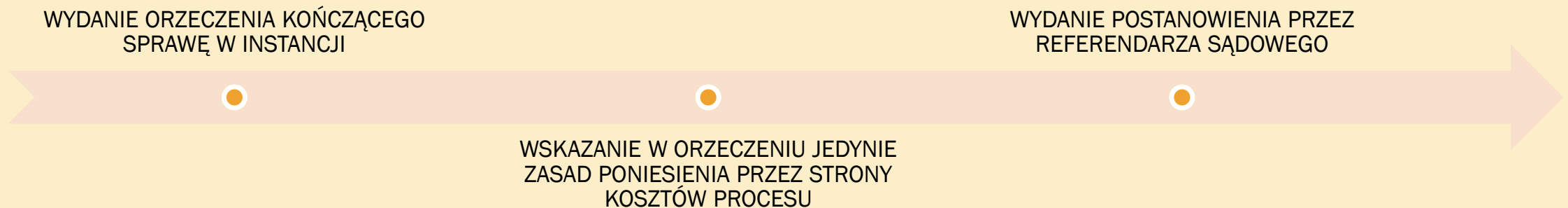
Art. 107 KPC

Interwenient uboczny, do którego nie mają zastosowania przepisy o współuczestnictwie jednolitym, nie zwraca kosztów przeciwnikowi strony, do której przystąpił. Sąd może jednak przyznać od interwenienta na rzecz wygrywającego sprawę przeciwnika strony, do której interwenient przystąpił, zwrot kosztów wywołanych samoistnymi czynnościami procesowymi interwenienta. Sąd może także przyznać interwenientowi koszty interwencji od przeciwnika obowiązane do zwrotu kosztów.

❑ MOMENT ORZEKANIA O KOSZTACH PROCESU

Art. 108 KPC

§ 1. Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Sąd może jednak rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu; w tej sytuacji, po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, referendarz sądowy w sądzie pierwszej instancji wydaje postanowienie, w którym dokonuje szczegółowego wyliczenia kosztów obciążających strony.

§ 2. Sąd drugiej instancji, uchylając zaskarżone orzeczenie i przekazując sprawę sądowi pierwszej instancji do rozpoznania, pozostawia temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

❑ SPOSÓB OKREŚLENIA WYSOKOŚCI PONIESIONYCH KOSZTÓW

Art. 109 KPC

§ 2. Orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu, sąd bierze pod uwagę:

- celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy.

Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę:

- niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.